

פחד דוד

פרשת
לך לך
ח' חשוון
תשע"ה
739

י"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלובן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלובן רבי חיים פינטו זיע"א

שיחה שבועית לפרשת השבוע מאת מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

משכיל לדוד

שמירת כללי הצניעות

(קידושין ל, ב) "לולי הקב"ה עוזרו אינו יכול לו" - ליצר הרע. וכיון שנתן ה' את רבי מתיא ביד השטן בלי לעזור לו, איך ניצל התנא מזה. ונראה כי רבי מתיא שמר על גדרי וכללי הצניעות בלי פשרות, ועל כן ניצל. כי אדם המקפיד על מידות טובות ומשפר תמיד את מידותיו, אין היצר הרע יכול לו, ורק אדם החלש במידותיו, וברצונו לשפר אותם, נזקק לסייעתא דשמיא, בבחינת "הבא להיטהר מסייעין בידו".

"ויאמר אל שרי אשתו הנה נא ידעתי כי אשה

יפת מראה את" (בראשית יב, א)

כתב רש"י - "מדרש אגדה, עד עכשיו לא הכיר בה מתוך צניעות שבשניהם". והדגיש רש"י מתוך "צניעות שבשניהם", לומר, שגם שרה הסכימה וסייעה בצניעות. מלמד עד היכן מגיעה דרגת הקדושה ומה הם כללי הצניעות. שהרי גם אברהם וגם שרה הסכימו ביניהם שאברהם לא יכיר במראה.

וכן מצינו אצל קמחית שזכתה לשבעה בנים כהנים גדולים. ואמרה שזכתה לזאת בזכות "שלא ראו קורות ביתה את שערות ראשה" (יומא מז, א), וזאת חומרה שהחמירה על עצמה, שלא יראו קורות ביתה את שערות ראשה, ומשום שקידשה את גופה גם במותר לה, נתקדש גופה וכל מה שיצא ממנו היה קודש קודשים. ואמרו חז"ל שאפילו על אצבע קטנה של אשה אסור להסתכל בה (ברכות כד, א). וכתב הרמב"ן על הפסוק "קדושים תהיו" (ויקרא יט, ב) - "קדש עצמך במותר לך", כגון - למעט שיחתך אפילו המותרת עם האשה.

ומובא בגמרא (עירובין נג, ב) שפעם בא רבי יוסי הגלילי לפרשת דרכים, ושאל את ברוריה אשת רבי מאיר באיזו דרך נלך ללוד, ואמרה לו שוטה אתה, כי הרי אמרו חכמים "אל תרבה שיחה עם האשה" (אבות פ"א, מ"ה), ואתה הרבית בשיחה, והיה לך לומר רק באיזו ללוד, והייתי מבינה מתוך כך את שאלתך. וזה מבהיל לשמוע את הוכחת ברוריה אשתו של רבי מאיר לרבי יוסי הגלילי, כי ודאי שלא הייתה כוונה רעה לרבי יוסי כששאל באריכות, ואף על פי כן הוכיחה אותו אשתו של רבי מאיר. וסוף סוף אלו הם כללי הצניעות, למעט בשיחה עם האשה ככל האפשר.

וכדי לזכות לקדושת הצניעות צריך אמונה, ולמשל קמחית שלא גילתה שערות ראשה בפני קורות ביתה, כי האמינה שה' בכל מקום, ויראה להראות לפניו באופן לא מכובד. ומי שמאמין שמציאות ה' היא בכל מקום, זו ראייה שהוא קשור אליו בתפילותיו באופן תמידי.

סיפר לי נכדו של מרן הגאון הרב שך זצ"ל, שכאשר הלך להיפגש עם אשתו קודם שהתארסו, דיבר עמה שלש שעות, וכשגמר בא לסבו לספר לו על הפגישה. שאל אותו הרב - היכן היית עד עכשיו, ואמר לו שנפגש עם אשתו לעתיד. מרן הרב שך הצטער ואמר שבשביל להיפגש מספיקה שעה, ולמה בזבזת את זמנך על כלום. וחשבתי שכוונת מרן הרב שך שבשביל להכיר שזהו זיווג מן השמים מספיקה שעה, וכשמוסיף יותר פוגע בשמירת כללי הצניעות.

ושמעתי פעם שה"חתם סופר" זיע"א, חלה, ונתן לבנו בעל ה"כתב סופר" לומר את השיעור במקומו. לאחר השיעור באו התלמידים לחתם סופר ואמרו לו שיפה כוח הבן מכוח האב, וכיצד זכה לזה. אמר להם, כמה דמעות שפכתי בתפילה לזכות לבנים תלמידי חכמים. ומוכרח הוא שמכוח גדרי הצניעות שהיו בביתו של החתם סופר, זכה לבן צדיק שנתקיים בו - יפה כוח הבן מכוח האב. ובודאי שהייתה לחתם סופר אמונה בה' יתברך שיפקד בזרע של צדיקים שומרי תורה ומצוות. וברי לי כמה תפילות ודמעות שפך לפני ה', עד שזכה לזרע של צדיקים שעליהם העולם עומד.

ומעשה ברבי מתיא בן חרש שהקב"ה שיבח אותו בפני השטן. אמר השטן להקב"ה, שאם לא יעזור ה' לרבי מתיא, הוא יוכל להכשילו בעבירה, נתן לו ה' רשות לנסותו אבל בלא לקחת את נשמתו. בא השטן בדמות אשה לבית המדרש בשעה שהיה רבי מתיא לומד עם תלמידיו. (וודאי שכמו שמלאך המוות נגלה רק לעיני מי שבא אליו להורגו, כך את השטן ראה רק רבי מתיא שבא אליו לנסותו אבל התלמידים לא ראו אותו). הסתובב רבי מתיא לצד אחד, והנה אף השטן הסתובב לצד התנא רבי מתיא בן חרש כדי שזה יסתכל עליו. מיד ביקש רבי מתיא מהתלמידים שני שיפודי אש. הביאום אליו ונעץ אותם בעיניו, ועשה עצמו עיוור, כדי שלא יכשל בראיית עבירה. ובא אליו המלאך רפאל לרפאו וסירב, שחשש רבי מתיא שיכשל שוב, עד שהבטיח לו המלאך שלא יכשל לעולם (ילקוט שמעוני בראשית רמז קסא).

וברגע שהאדם רוצה להפריש עצמו מן העריות להתקדש במותר לו, היצר הרע מנסה להפריע בתחילה, ובזכות האמונה והתפילות של האדם, מיד הקב"ה עוזר ומסייע לו להתחזק ביתר שאת וביתר עוז בדרך ה'.

וקשה כיצד ניצל רבי מתיא את השטן, והרי אמרו חז"ל

וזה הפירוש לדברי חז"ל "לולא ה' עוזרו אינו יכול לו", האדם ליצר הרע. ומשום שברגע שהאדם יודע שהוא זקוק לעזרת ה' ומאמין בו, מיד זכות האמונה עוזרת לו ונחשבת לו לצדקה. כמו שנאמר אצל אברהם אבינו ע"ה - "והאמין בה' ויחשבה לו צדקה" (בראשית טו, ו), וכידוע צדקה מצילה ממות.

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

הדלקת נרות 16:15 | 16:30 | 16:20 | 16:33

מוציא שבת 17:27 | 17:29 | 17:27 | 17:30

רבינו תם 18:07 | 18:04 | 18:04 | 18:08

הילולא דצדיקיא

- ח - רבי נחום מהורדנא
- ט - רבי שמעון שקאפ מח"ס "שערי יושר"
- י - רבי רפאל אהרון בן שמעון מח"ס "נהר מצרים"
- יא - רחל אמנו ע"ה
- יב - רבי זאב וולף תלמיד הבעש"ט
- יג - רבי יהודה צדקה ראש ישיבת "פורת יוסף"
- יד - רבי אברהם אלימלך הי"ד האדמו"ר מקרלין סטולין

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל
ישלח הודעה: p@hpinto.org.il

במה מפטירין

הפטרת השבוע: "למה תאמר יעקב" (ישעיה מ. מא)
הקשר לפרשה: בהפטרה מדובר על אברהם במלחמתו עם ארבעת המלכים, ככתוב: "מי העיר ממזרח צדק וקראהו לרגלו יתן לפניו גויים" וגו', ומלחמה זו מתוארת בפרשתינו.

"ואתה ישראל עבדי יעקב אשר בחרתיך זרע אברהם אוהבי". (ישעיה מא. ח)

נראה לפרש את הפסוק על פי משל:

מלך אחד היה לו עבד נאמן, שהיה משמש אותו שלא על מנת לקבל פרס, והמלך אהב אותו מאוד. לימים נפטר אותו אהוב והיה לו בן במדינה רחוקה, והמלך רצה שהבן ישמש אותו במקום אביו ולכן שלח לו שליח שיבוא אליו.

והנה הבן מצד עצמו נדבה רוחו והשתוקק לשמש את המלך, ולכן קם ונסע לארמונו המלך והגיע עד בית המלך עוד קודם שהשליח יצא להביאו לבית המלך.

כשראה זאת המלך, הוטב הדבר בעיניו מאוד על אשר התעורר והתאוה מאליו לעזוב את מקומו ולבוא אליו לשרתו, ולכן נתן לו המלך שלשה אותות של כבוד כדי שיענדם על צווארו;

האחד, אות מזכרת על אהבת אביו.

השני, אות מזכרת על אשר הוא אליו בא לשרת את המלך.

השלישי, אות מזכרת על אשר המלך בחר בו להביאו לשרת לפניו במקום אביו.

והנמשל; הקב"ה אומר לישראל; כמה אותות של כבוד יש לכם בידיכם כדי שתתכבדו בהם.

הראשון "ואתה ישראל עבדי" - אתה בעצמך בחרת להיות לי לעבד עוד קודם שבקשתי זאת ממך. ככתוב "בצלו חמדתי וישבתי".

השני "יעקב אשר בחרתיך" - כי אני בחרתיך מאלפי, ככתוב "אתי מלבננו כלה".

השלישי "זרע אברהם אוהבי" - כי יאות לך הכבוד מצד אביך, הרי בידיך שלשה אותות כבוד שתתכבד בעבורם.

(ברכת חיים)

שנת הארץ

ארבע מעבודות הקרקע נאסרו בשמיטה, כפי שלמדו מהנאמר בתורה (ויקרא כה, ד-ה): "ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ שבת לה; שדך לא תזרע וכרמך לא תזמר. את ספיח קצירך לא תקצור ואת ענבי נזירך לא תבצר שנת שבתון יהיה לארץ".

מבאר בפסוקים אלו שיש ארבע מעבודות הקרקע האסורות בשמיטה, והם זריעת השדה בין בתבואה ובין בשאר גדולי האדמה, קצירת התבואה ושאר הגדולים. ובעצי הגפן אסורה הזמירה והבצירה.

בנוסף לכך אסור לחרוש את הקרקע שנאמר (שמות לד, כא): "ששת ימים תעבד וביום השביעי תשבת בחריש ובקציר תשבת". ואף שפסוק זה נכתב בסמוך לצויו על שמירת השבת, דרשו חז"ל את הפסוק על שנת השמיטה, ומכאן למדו הרבה פוסקים שהמצוה לשבות מהחריש היא מצוה מהתורה. שאר מלאכות הקרקע כמו השקיה, גיזום, עידור, ניכוש, ריסוס ועוד אסורות מדרבנן.

במסילה נעלה

ברכת הצדיק מניבה פירות

שלושה ילדים, ובעלך יהיה מרוצה מך מאד".

האישה התרגשה לשמע הברכה וההבטחה המפורשת, ויצאה מהבית שמחה וטובת לב, מלאת בטחון בברכת הצדיק.

לאחר שסיימנו את ביקורנו במרוקו שב אבא לביתו שבארץ ישראל, ואני שבת לשיבה בצרפת.

כעבור שנה חשתי לפתע רצון עז לטוס למרוקו להתפלל על קברי אבות אבותי הקדושים. וממחשבה למעשה, רכשתי כרטיס טיסה ונסעתי למרוקו.

בבואי למרוקו החלטתי להפתיע את הרב כנפו ובאתי לבקרו בביתו. כשהגעתי לביתו היה הרב כנפו בדיוק בדרך לצאת מן הבית וכשהבחין בי כמעט שהתעלף, הוא סיפר שממש ברגעים אלו הוא הולך לאחל מזל טוב לאותה אישה ממשפחת המלוכה ששנה קודם לכן ביקשה ברכה מאבא וכעת נולד לה בן.

אדון כנפו הוסיף שאמנם גם הישמעאלים עורכים לבניהם ברית מילה, אך הוא אינו בדרכו להשתתף בברית של התינוק, אלא הוא הולך יחד עם אחיו ועם עוד כמה יהודים לאחל להורי התינוק מזל טוב, והציע לי להצטרף אליו.

מובן שהצטרפתי, וכך צעדנו יחד בדרכנו לחזות בנס הגדול שארע בזכות אבא זיע"א. כשהגענו למקום אמר לי בעלה של האישה: "דע לך שהבן הזה הוא שלכם ובזכותכם, כיון שכבר עלה בדעתי לגרש את אשתי לאחר שנים כה רבות שבהן לא היו לנו ילדים. אנא, בקש מהצדיק שגם המשך הבטחתו יתקיים ויהיו לנו ילדים נוספים".

במהלך השנים הוסיפה ברכתו של אבא להתקיים במלואה; לאישה נולדו שלושה ילדים כמובטח, שני בנים ובת אחת.

אין זאת כי אם כוחם של הצדיקים אשר ממליכים עליהם את הקב"ה בכל מעשיהם, ועל כן הקב"ה נותן להם שלטון וכוח לשנות את הבריאה ותולדותיה.

כ"ק אבא זיע"א התארח באחת השנים בביתו של הרב כנפו הי"ו במרוקו, ואני התלוויתי אליו לביקורו. בזמן שהינו במקום, הגיעה לבית בסתר כלתו של שר חשוב ממשפחת בית המלוכה במרוקו, וביקשה לקבל את ברכתו של אבא לזרע של קיימא, מאחר וכבר חלפו עשר שנים מאז נישואיה והיא עדיין לא נפקדה בילדים.

עוד הוסיפה האישה ואמרה לאבא שאם היא לא תזכה להוליד לבעלה בנים - הוא יגרש אותה ממנו, או שיכניס לביתו נשים נוספות, שכן החוק במרוקו מתיר לגבר בעל יכולות להתחתן עם נשים רבות כפי שירצה.

לשמע בקשתה שאל אותה אבא: "האם את מאמינה שיש בורא לעולם?" והאישה השיבה בחיוב. אחר כך שאל אותה אבא האם תסכים לעשות כל מה שיאמר לה לעשות, והאישה השיבה שוב בחיוב.

פנה אבא לבעל הבית וביקש ממנו שמתוך כוסות השמן שבהן הוא מדליק נרות לכבוד נשמות הצדיקים, שיביא לו את הכוס של רבי חיים פינטו זיע"א.

בעל הבית עשה כפי שאבא ביקש, והביא את הכוס המבוקשת כשהיא מלוכלכת מאד משמן שחור ושרוף. לקח אבא את הכוס, הגיש אותה לפני האישה ואמר לה שתשתה את מה שיש בכוס.

בתחילה האישה פחדה לשתות את מה שהיה בכוס מחמת הלכלוך, והרימה את עיניה כלפינו כאומרת 'איך אשתה דבר כזה? אך אני זירזתי אותה: "אם את רוצה לקבל את הברכה של אבא, עשי מה שאמר לך. כעת זוהי עת רצון לברך אותך שתזכי להביא ילדים לעולם".

האישה השתכנעה מדברי, ומתוך אמונת צדיקים גדולה אחזה בידה את הכוס ושתתה כל מה שהיה בה!

ואבא ברך אותה: "בעזרת ה' יתברך, בזכות אבותי הקדושים זיע"א לשנה הבאה את חובקת בן! יהיו לך בסך הכל

נצור לשונך

תולה ארץ על בלימה

כשמוותר להאזין ללשוה"ר

מצוה לשמוע לשון הרע אם על ידי זה יוכל להוכיח למספר ולשומעים שהדברים אינם נכונים. או אם על ידי שמיעתו יירגע המספר ולא ימשיך לספר את הדברים, ובתנאי שהוא עצמו רק ישמע באוזניו, אך לא יאמין לדברים בליבו.

מן האוצר

מאוצרו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

חובת פרסום שם ה' בעולם

"ויאמר ה' אל אברהם לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך. ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך והיה ברכה". (בראשית יב, א-ב)

הקב"ה מצווה את אברהם ללכת מארצו, ובתמורה מבטיח הקב"ה לאברהם שיתן לו ברכה, עושר, ילדים, כבוד ופרסום, ששמו של אברהם יתהלך מקצה העולם ועד סופו. ולאור האמור יש לתמוה, וכי אברהם מחפש לעצמו פרסום ותהילה, הרי ברור לכל בר דעת שנפש הצדיק סולדת מכך, ואדם גדול כמו אברהם לא מחפש כבוד ותהילה. וביותר, אם הקב"ה מבטיח לאברהם כאלו ברכות גדולות ונצורות מהו הניסיון שבדבר, והרי זה היה אחד מעשרה ניסיונות שנתנסה אברהם (תנחומא לך לך פ"ג), ומה ניסיון יש בכך, אם השכר על כך רב מאוד.

ובסייעתא דשמיא זכיתי לכוון לדבריו של בעל ה"מגן דוד", אחד ממקובלי מרוקו האומר - שכל יהודי נברא בצלם א-להים ונשמתו חצובה מן העליונים. אנו מברכים כל יום "שלא עשני גוי" ולכאורה אפשר לברך ברוך שעשני יהודי, הרי בברכה על דרך השלילה אנו עלולים להקים עלינו את חמת הגויים, ואם כן מדוע לא מברכים בלשון חיובית שעשני יהודי. ונראה לבאר שיטתו של יהודי שמעשיו כשל הגויים, ואם יברך ברוך שעשני יהודי יוצא שברך ברכה לבטלה, מכיוון שהליכתו בדרך הגויים מפקיעה ממנו את שמו יתברך ושם ה' כבר לא נתון בו, לכן מברכים "ברוך שלא עשני גוי", כדי שלא תהא ברכה לבטלה.

וכן הדבר לגבי אברהם אבינו, הקב"ה מבטיח לו כבוד ושררה שאינם בבחינת דבר שלילי שריח רע נודף מהם. אלא מבטיח לו שבזה שילך בדרך ה' יתברך, כבודו של ה' ימלא בעולם, וממילא גם כבודו של אברהם. וזאת משום שאברהם נושא את שמו של ה' בשמו הפרטי, כפי שמצינו שהאות ה"א נוספה לשמו אברהם, והוא קרוי אברהם. זאת אומרת שמדובר בכבוד כתוצאה מכבוד שמים, ולא כבוד המביא גאוה ללב.

ולגבי השאלה השנייה, מה היה הניסיון בדבר, יש להשיב שהקושי היה נעוץ בכך שאברהם היה צריך להגדיל ולהאדיר את שמו של הקב"ה, על אף ולמרות כל המכשולים שבדרך. אברהם אומר - מי אני, מנין לי הכוחות לעשות זאת, הרי אני עפר ואפר, ואם כן מנין לי העוז והתעצמות למלאות תפקיד זה בשלמות. ובזה למעשה ניסה הקב"ה את אברהם, לראות כיצד ימלא את השליחות המוטלת עליו, והיא - הפצת כבוד ה' בעולם.

חיים בפרשה

ממשנתו של הקדוש רבינו חיים בן עטר זיע"א

"ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין והוא כהן לאל עליון". (י"ד. יח)

הנה אמרו חז"ל (ב"ר צ"ה. ג); קיים אברהם אבינו אפילו עירובי תבשילין שהם תיקוני רבנו. ולזה הודיענו הכתוב כי אברהם שר וגדול ומכובד בעיני הכל היה, וכשיצא לקראתו מלך סדום הסתם יקביל פניו בתשורת לחם לו ולעבדיו ואנשי מלחמתו. ולצד כי אברהם יפרוש ממאכלם; מהלחם - משום פת של נכרים, והיין - משום סתם יינם, לזה נתחכם ונשתדל מלך סדום שיעשה תשורת האכילה על יד נאמן שהוא שם, ומידו של שם לידו של אברהם. וחיודו השמיענו הכתוב, שאפילו לחם ויין שאינם אלא מדרבנן הקפיד אברהם, ומכל שכן שאר דברים שיש בהם חשש איסור תורה.

מן המעיין

"ויעתק משם ההרה מקדם לבית אל ויטאהלה בית אל מים והעי מקדם". (יב. ה)

בשל מה הפירוט המדוקדק הזה למקום מגוריו של אברהם? את זאת דרש החפץ חיים:

כלל גדול נאמר בתורה ומצוותיה "אם תבקשנה ככסף וכמטמונים תחפשנה". כשם שבפתיחת עסק טורח אדם למצוא את המקום המתאים ביותר להצלחתו - כך חובת האדם לחפש לו את המקום הראוי ביותר עבורו לקיום המצוות.

למדנו הכתוב שאף אברהם נהג כך. מחפש וטורח היה למצוא מקום מתאים למגוריו, בו יוכל לקיים יותר ויותר מצות הכנסת אורחים, ויפרסם שם השם בעולם. לכך קבע את אהלודוקא בין שני ערים גדולות, "בית אל מים והעי מקדם", כמו שפירש רש"י להלן על הפסוק "ויסע משם אברהם", שכיון שחרבו שני הכרכים הללו פסקו עוברים ושבים.

"ויחלק עליהם לילה הוא ועבדיו ויכם וירדפם עד חובה אשר משמאל לדמשק". (יז. טו)

מדוע אברהם אבינו מסר עצמו כל כך עבור אדם רשע כלוטזוכי איזה מעלה מיוחדת הוא מצא בו?

בספר "לבוש יוסף" מובא הסבר נפלא לכך בשם מרן רבינו עובדיה יוסף זצ"ל:

האמת היא שלא טרח אברהם בשביל לוט, אלא חש לכבוד ה' יתברך. שהרי כשנמרוד זרק את אברהם לכבשן האש ויצא חי, נגרמה בושה גדולה לנמרוד שלא הצליח להרוג את אברהם וממילא נהיה קידוש שם שמים שהא-להים של אברהם הצילו. כעת חשש אברהם שאם יהרג לוט, יחשבו כולם שאברהם נהרג משום שהיו דומים מאד בקלסתו פניהם, ובכך יגרם חילול ה' שחס ושולם אלהיו של אברהם לא עזרו לו, לכן אברהם מסר עצמו לכבוד ה' יתברך.

"ושרי אשת אברהם לא ילדה לו". (טז. א)

"לו" לא ילדה - דייק רבי יחיאל מיכל ממעליטץ - אבל היא כשלעצמה כבר ילדה ילדים רבים. אימת? כשגיירה את הנשים, שהרי כל המלמד את בן חברו תורה כאילו ילדו...

מסילות לאמונה

בחיים של עצמו ואינו רואה שהשני קיים. הוא מעמיד את חייו מסביב לעצמו. 'אגוצנטרי' בלע"ז.

כך מגיעים לגרוע מכל, לרצח. ורצח כולנו יודעים אינו חייב להיות פיזי. מילים גם מסוגלות לרצוח. וגם מילים אלו יוצאות מהפה כשלא רואים את השני ולא חושבים שהשני הוא גם בן אדם ולא רק 'האני'.

בענין זה נספר כי המשגיח של ישיבת ליקווד הגה"צ רבי נתן ווכטפויגל זצ"ל, סיפר כי בעת לימודיו בישיבת 'קעלם' קראו לו פעם לעלות לתורה. לידו ישב איש צדיק בשם רבי מרדכי לוינטון זצ"ל (עליו אמר ר' נחום וועלול כי עוד עשרה יהודים כמוהו והמשיח יבוא).

הרב ווכטפויגל שמע שקוראים בשמו לעלות לתורה, מיד הזדרז ולקח טלית מאדם אחר ועלה לתורה (כמנהג בני אשכנז שאינם מתעטפים בטלית קודם החתונה). אחרי התפילה פנה אליו רבי מרדכי לוינטון ושאל אותו בתמיהה: 'למה לא לקחת מ-מ-נ-י את הטלית, הרי אני יושב ממש לידך?'

רבי מרדכי הוסיף אז משפט מוסרי עמוק: "צריך לדעת שהאדם שעומד לידך אינו בול עץ"!

כאיש המוסר, הסביר המשגיח הרב ווכטפויגל את משמעות המשפט שיצא מפיו של רבי מרדכי; הנה בן אדם עסוק עם עצמו מהבקר ועד הערב ולא רואה שום דבר חוץ מעצמו. הוא לא מבחין שיש עוד אנשים בבריאה חוץ ממנו. מי שנמצא לידך הוא לא בול עץ, הוא בן אדם. תראה אותו, תתייחס אליו. אל תראה רק את האינטרסים האישיים שלך.

את התשובה לכך העניק המשגיח רבי שלמה וולבה זצ"ל במשל נפלא:

האדם נמצא בחדר המצופה כולו במראות. הרצפה, הקירות והתקרה, הכל מצופה במראה. בכל מקום שהוא מסתכל, הוא רואה רק את עצמו... ברגע שהוא יצא מהחדר הוא רואה שמים רואה בני אדם ורואה את העולם.

נמצא אפוא שאותו פלוני שחסם עם מכוניתו את כל התנועה, אינו רע מעללים חלילה, אלא רואה הוא רק את עצמו. הוא צריך קעת לקנות דבר מה, הוא עוצר וחונה במקום הקרוב ביותר, הוא אינו רואה שיש גם בני אדם אחרים שעלולים לסבול מכך.

לפני עשרות שנים יסד הרב וולבא בירושלים בית מדרש מיוחד שנקרא 'בית המוסר'. כשמו כן הוא בית מדרש לכל דבר וענין שבו 'לומדים' אך ורק מוסר. בהזדמנות הראשונה כינס המשגיח ועד מיוחד לאברכים הנוהגים, וכיבד את אחד מחכמי המוסר שייאמר בפניהם שיחת מוסר. באותה שיחה נאמר במפורש שכל עבירות התנועה הינם בעיה של 'מידות'. אי נתינת זכות קדימה לשני ואי ויתור על ההשתמשות בכביש.

הנקודה הזו היא למעשה משנה מפורשת במסכת אבות: "הוי זהיר בשלומה של מלכות, שאלמלא מוראה של מלכות איש את רעהו חיים בלעו".

בן אדם, כך אמר הגה"צ רבי ירוחם ממיר זצ"ל, אינו מסוגל לרצוח, לטרוף את השני. אבל יש הרי מעשי רצח בעולם. הכיזד?!

התשובה היא שאם האדם היה רואה שקיים אדם שני, הוא לא היה מסוגל לרצוח אותו. מי שמסוגל לרצוח את השני זה מכיוון שהוא שקוע

התמונה מוכרת היטב לתושבי ירושלים, לתושבי בני ברק וערים נוספות: ערבי שבתות וחגים בשעת צהריים. הרחוב המרכזי בעיר כולו פקוק. עומס תנועה כבד.

מה גורם לפקק התנועה הגוזל מאנשים זמן וכסף? תעלומה של ממש לכל הנהגים.

אחד מהם שיצר הסקרנות שלו טיפס עד לראש, יצא מהרכב ועשה מעשה; הוא טיפס ברגליו וראה מה הגורם לעומס;

פלוני היה צריך לקנות דבר מה, כמובן לכבוד שבת קודש, וחנה את רכבו במקום שאסור לחנות. במקום שלא איפשר לאחרים לעבור עם רכביהם ולהמשיך את התנועה כתקנה. הוא בתוך החנות מצא את מבוקשו, אולי גם מצא את הזמן להתמקח עם בעל החנות על טיב הסחורה ועל התשלום, והאחרים? הם יושבים ברכביהם ורוטנים, ונוסעי המוניות משלמים במיטב כספם על העיכוב בתנועה.

ואם תשאלו מדוע אותו פלוני עשה זאת? האם מרוע לב' חלילה? האם חפץ הוא לגזול מאנשים זמן ביום שישי קצר של ימי החורף?!

אנשי אמונה

אורחות חיים מתוך הספר "אנשי אמונה" לתולדות צדיקי משפחת פינטו זיע"א

בתו של הצדיק רבי חיים פינטו הגדול זיע"א, גב' ביביח ע"ה, נישאה להרב רבי חיים אפרגאן זצ"ל, אשר כיהן כדיין בעירו. ממנו נולדו לה שני ילדים, בן בשם ר' מאיר ובת בשם גב' טני.

על נכדת הרב הצדיק, הרבנית טני, סיפרה בתה הגברת מירה מויאל, כי כאשר היתה יוצאת מביתה, היה כל הרחוב מתרוקן לגמרי מרוב קדושתה, שכן כל האנשים והנשים היו פוחדים ממש להביט בפניה, אשר הזהירו באור יקרות כזוהר הרקיע.

ועוד סיפרה הגברת מויאל: בצעירותה היא חלתה במחלה מסוכנת ונוראה, עד שהיתה ממש גוססת. הרופאים ידעו גם לבשר לה שח"ו באותו יום היא תמות. הרבנית טני, אמא של החולה, החישה פעמיה לבית העלמין, כדי להשתטח על קברו של סבה הצדיק רבי חיים פינטו זיע"א ולבקש מהצדיק עבור בתה מירה בת טני לרפואה שלימה.

בהגיעה אל הקבר, החלה מיד לראות למול עיניה את כל אבותיה הקדושים שכבר נסתלקו לבית עולמם. לפתע ראתה את סבה הגדול רבי חיים פינטו זיע"א, כשהוא אומר לה: "היום נגזרה גזירה על בתך מירה שתמות".

נכדתו הרבנית טני אמרה לו; "הן דבר זה הוא בלתי אפשרי".

ורבי חיים זיע"א שוב אומר לה: "הגזירה כבר נגזרה, ואין מה לעשות".

ושוב אמרה לו נכדתו הרבנית טני: "סבא, האם באמת אין מה לעשות?"

רבי חיים זיע"א ענה לה בשאלה:

"אולי לך יש איזו הצעה?" "כן! השיבה לו הרבנית טני: לבתי יש הרבה כסף וזהב שנאסף לצרכי חופתה. מבקשת אני שכל הזהב ייעלם, ותמורת זה היא תחיה ולא תמות". לכך הסכים רבי חיים זיע"א.

וכך היה. כבר באותו יום נעלם כל הזהב שהיה בבית הגברת מויאל, ובאותו יום ממש הגברת מויאל הבריאה.

בערב, הגיע הרופא לביתה לראות האם הגברת מויאל כבר נפטרה, כמו שאמר, אך מאוד התפלל לראות אותה כשהיא חיה וקיימת, בריאה כאחד האדם.

כשבגרה גב' מירה, נישאה בשעה טובה לאדם חשוב ירא שמים וסר מרע, ה"ה ר' אברהם מויאל.